

1863-05-25

AFSENDER

Titus Schouw

MODTAGER

Georgia Skovgaard

FAKTA

Dokumenttype:

Brev

Generel kommentar:

Læsevejledning

Brevet er transskriberet forløbende

Foto 1 viser side 4 og 1

Foto 2 viser side 2-3

Foto 3 viser side 8 og 5

Foto 4 viser side 6-7

Afsendersted:

Java

Omtalte personer:

Titus Schouw

Georgia Skovgaard

Arkivplacering:

Mappe 5 nr. 64

DOKUMENTINDHOLD

Titus Schouw skriver fra Java i Indonesien. Han er blandt andet optaget af indbyggerne, som alle tygger tobak eller betelnødder og derfor er sorte eller røde i munden.

TRANSSKRIFTION

Mappe 5

Brev nr. 64

Solo d 25de Mai 1863

Kjære G. Her er allehaande rare Ting paa Java. Først og fremmest en meget smuk Natur. Det er den smukkeste tropiske Natur jeg endnu har seet, navnlig Bjergene som næsten alle ere eller have været Vulkaner. Veien op ad Bjergene gaaer først gennem vitløftige Kaffeplantager. Kaffebuskene voxer under de gamle Træer fra den Tid her var Urskog, hvilke tjene til Skygge for Kaffen. Høiere oppe kommer man ind i Urskoven under de deiligste, høie, ranke Træer

●2●

med en tæt Underskov af MandshøitGræs, allehaande Bregner Slyngplanter o.s.v. Et Sted staaer den træagtige Bregne med sin ranke Stamme og sin grønne Top, der seer ud som en Bouquet af smukke Strudsfjeder. Et andet Sted voxer der en stor Busk af bredbladede Bregner ud af Stammen paa et rankt og mægtigt Træ som rager op over alle de andre. Smukt er det naar en Aabning mellem Træerne tillader Een at se ud over de skovklædte Bjergtoppe og det flade Land, rigt vexlende med Riismarker og smaa Skove. Efterhaanden som man nærmer sig Bjergets Top

●3●

bliver Træerne mindre, og pludselig staaer man ved Randen af et stort Krater, paa den ene Side [overstreget: af] er al vegetationen ødelagt af Svovldampene som stadig stige op af et stort Hul i Bunden, og Træerne staa visne og udgaaede, paa den anden Side staaer Kraterets Væg overgroet med Buske og smaa Træer, som danne en smuk Kontrast mod det nøgne og vilde. Temperaturen inde i Urskoven er kjølig og behagelig, men naturligvis fugtig. Der hersker en underlig Stilhed imellem de mægtige gamle Træer. Man seer ingen Dyr eller Fugle og ingen venlig lille Sanger opmuntre

●4●

Ensomheden. Nede mellem Kaffe Plantagerne hørte jeg en Fugl med en

ret eiendommelig Stemme der mindede mig om Gjøgen. Men det er ogsaa den eneste Fugl, jeg har hørt give Lyd fra sig, naar jeg untager Spurven, der her som allevegne qvidrer i Gaarden. Her er naturligvis mange vilde Fugle og Dyr, men man seer dem meget lidt da alt er saa tæt og bevoxet. Og Landet gjør derfor Indtryk som fattigt i den Retning. Landet er meget stærkt befolket og meget cultiveret. Man reiser lige saa beqvemt som i Europa, hvor der ingen Jernbaner er, om ikke beqvemere. Hotellerne ere ret gode i Reglen, Veiene

●5●

udmærkede og Befordringen hurtig. Omtrent ved hver danske Miil skifter man Heste 4 a 6 eftersom Veien er. Hestene ere smaa med gode, de fare strax afsted i strygende Galop, meden Kudsken og de to Løbere skrige, brøle og pidske med en Larm som kun Indfødte kunne gjøre. Er Vognen kommet godt i gang springe Løberne op bag paa Vognen paa et dertil indrettet Trin, parate til ved den mindste Standsning i Farten at springe af og pidske og skrige igjen. Selv op ad Bakke gaar det i Galop, men saa hænder det heller ikke saa sjældent at Hestene standse midt paa Bakken og paa det

●6●

Bestemtteste nægte at gaa videre, nu blive alle Forbigaaende taget i Tjeneste uden mindste Barmhjertighed og i et Øieblik, thi Veiene ere altid fuld af Indfødte, ere 10 a 20 Mennesker i Færd med at skubbe Vognen ind paa Hestene medens Kudsk og Løbere paa det mest ubarmhjertige bearbejde Hestene med Pidsken. En Tid lang ere alle Anstrængelser forgjæves og Hestene synes mere bestemte paa at dø paa Stedet end paa at flytte sig; indtil endelig en af dem faaer en god Ide, ryster lidt paa Hovedet spidser Ørene og begynder at springe fremad og afsted gaaer det igjen i fuld Firspring medens en 20 a 30 Indfødte skrige og huje

●7●

som Gale, og nu gaaer det lystigt til næste Station eller til en lignende Standsning indtræder. Gaaer Veien op ad Bjerge da bliver der spændt Bøfler foran Hestene, og i saa Fald gaaer det naturligvis langsomt, men saa gaaer det desto hurtigere ned af Bjerget. Hestene her i Landet ere alle smaa, men stærke og i det Hele gode, man møder mange, som øiensynlig ere af arabisk Herkomst. Jeg har seet mange Heste her, som mindede mig stærkt om de, man seer paa de gamle græske Billedhuggerarbeider, eller som Thorvaldsen lavede dem. Indbyggerne her paa Java tiltale mig meget lidt, de ere

●8●

i Grunden ikke paafaldende stygge, de ere forholdsvis renlige; men hvad der for mig gjør dem rent ud sagt modbydelige ere deres Munde, som altid ere fulde af Betel eller Tobak der paa det meest maleriske hænger halvt ud af Munden; samt deres Tænder der ere filede og malede sorte. Jeg har seet nogle af de fornemste Prindser blandt de Indfødte, som baade i Klæder og Manere vare Gentlemen; men som alle havde samme utækkelige Mund. Det samme er Tilfældet med Fruentimmerne, iblandt hvilke man undertiden seer ganske graciøse og velskabte Figure, men Munden tager al Skjønhed bort, og vilde gjøre det selv ved en Venus. – Min bedste Hilsen til Din Mand og Drengene fra din hengivne Broder T. Schouw.

Ensomheden. Paa søllede Klippe
Planterne hørte jeg en Fugl
med en ret vildt og smuk Klang
der mindede mig om Gjøglen. Men
det er ogsaa den eneste Fugl, jeg
har hørt give Lyd fra sig, naar jeg
møder den. Iøvrigt, der her som alle
regner og vinder i Gaardene. Her er
naturligvis mange vilde Fugle og dyr,
men man ser dem meget lidt, da
alt er saa tæt og bevokset. Og derfor
gjør derfor Indtryk som faldt i
den Retning. Landet er meget
sterkt befolket og meget indlevet.
Man rejser lige saa begynder som
i Europa, hvor der ingen Grænser
er, om ikke begynder. Hotellerne
er ret gode i Reglen. Vi rejser

14.357
MUSEET
Sole 25te Mai 1865.
SKOVGAARD-MUSEET
Mappe 5 Nr. 64
Hver J. Her er alt det som
Ting paa Tava. Først og fremmest
en meget smuk Natur. Det er
den smukkeste tropiske Natur jeg
endnu har set, navnlig i Byggen
som næsten alle er alle, haer, røde
Vulkaner. Veien op ad Byggen
gaaer først gennem utallige
Klippelandskaber. Klippelandskabet er
under de gamle. Fraer fra den
Tid her var Nisser, hvilke gaaer
til Higg og Klipp. Høien oppe
kommer naar ind i Nisseren
under de delige, høie, røde Træ,

med en tæt Understok af Maidsbort
Græs, alle haande Bregner Lyngplanter
o.s.v. Et Sted staar den traegtige Bregne
med sin runde Stamm og sin grønne
Top, der seer ud som en Brøget af smukke
Hindspæder. Et andet Sted ser der en
stor Række af bredbladede Bregner ud
af Stammen paa et rødt og smagst
Træ som reger op over alle de andre.
Luften er det naar en betrukket
imellem Træerne tillader den at
se ud over de skovklædte Bjergtoppe
og det flade Land, rigt beklædt med
Prismærker og smaa Hove. Efterhaanden
som man nærmer sig Bjergets Top

Bliver Træene mindre, og pludselig
staar man ved Randen af et stort
Frøet; paa den ene Side af en al
vegetationen ødelagt af Soveldampene
som stadig stige op af et stort Fuld.
Bunden, og Træene staa nøgne og
udgaaede, paa den anden Side staar
Naturens Væg overgroet med Buske
og smaa Træer, som dæmper en smuk
Kontrast med det nøgne og vilde.
Temperaturen i de i Træerne er
kølig og behagelig, men naturligvis
fugt. Der hersker en indelukket
imellem de smagstige gamle Træer.
Man ser ingen Insekt eller Fugl
og ingen vildt lille Læng og græsset

i Grunden ikke paafuldende Støppe, de
er forholdt sig rene; men hvad
der for mig gik dem rent ud det
modbydelige er deres Mænd, som
aldrig ere fulde af Betal eller Flak der
paa det smukt maleriske Kauger helt
ud af Mænden; samt deres Tænder
der ere flade og malte sorte. Jeg har
seet nogle af de fornemste Prædiker
blandt de Indfødte, som havde i Klæde
og Manere vare Gentlemen; men
som alle havde samme utælskelige
Mund. Det samme er Tilfældet
med Torentinnuene, blandt hvilke
man imidlertid ser ganske gracieuse
og velkastede Figurer; men Mændene tages
aldrig i betragt bort, og vilde gjøre det selv
vid en Nærm. — Min bedste Tildækning
til den Mund og Sengen paa den
fengende Bredde
Tilkomme.

indvaskede og Befordringen hurtigt.
14.352
Indvaskede hvor danske Mænd skifte
man Klæde 4 og 6 efter sin Tønde
er. Hestene ere imaa men gode;
de fare strax afled i strygende
Galop, medens Tidskæm og de to
døtre skrive, brøle og pidske med en
Larm som kun Indfødte kunne gøre.
Er Vognen kommet godt og ang i gæng
døtre og bry paa Vognen paa et
dertil Indvasket Trin; parat til
ved den mindste Hændelse i
Farten at springe af og pidske
og skrive i gæng. Selv paa ad Bakken
gaar det i Galop; men saa kendes
det heller ikke saa yldant at Hestene
steuder rundt paa Bakken og paa det

Bestemteste maatte at gaa videre, men som Gode; og men gaaer det lystigt til
blive alle Forhjaerender taget i Tjenest meste Station eller til en lignende
inden mindste Barmhjertighed og i Hænding indtræder. Gaaer Verden
et Piddik, thi Verden er altid fuld af og ad Bjerge de bliver der spækket
af Landfolke, de 10000 Menneker i Bøller foran Hestene, og i saa Fald
Fald med at skubbe sig selv ind paa gaaer det naturligvis langsomt, men
Hestene med en Tindsk og Løbe paa saa gaaer det desto hurtigere med af
det mest barmhjertige herboende Hestem Bjerget. Hestene her i Landet er
med Piddik. En Tid lang er alle alle smaa, men stærke og i det Hede
Anstrængelse forjæves og Hestene bliver gode; man vilde mangle, som
man bestemte, paa at de paa i det end især siges at se af arabisk Hestem.
paa at pille sig; indtil endelig en Jeg her ser mange Heste her, som
af dem faaer en god Tid, og efter lidt mindede mig stærkt om de, man
paa Hovedet spidder Brønde og begynder her paa de gamle græske Billed.
at springe fremad og afsted gaaer higgerarbejder, eller som Thorvaldson
det igjen i fuld. Forjæves med en havde dem. Indbyggerne her paa
en 200 30 Landfolke. Høje og høje Løve. Heste mig meget godt, de er